

проблеми та технології аграрного сектору України: Збірник наукових праць. 2019. №12. С. 26-32.

2. Karimi B., SadetBourgeteau S., Cannavacciuolo M., Chauvin C., Flamin C., Naumont A., JeanBaptiste V., Reibel A., Vrignaud G., Ranjard L. Impact of biogas digestates on soil microbiota in agriculture: A review. *Environmental Chemistry Letters*. 2022. №20. P. 3265-3288. doi:10.1007/s10311-022-01451-8.

3. Urra, J., Alkorta, I., Garbisu, C. Potential benefits and risks for soil health derived from the use of organic amendments in agriculture. *Agronomy*. 2019. №9(9). P. 542. doi: 10.3390/agronomy9090542.

4. Popović, V., Vučković, S., Jovović, Z., Ljubičić, N., Kostić, M., Rakašćan, N., Ikanović, J. Genotype by year interaction effects on soybean morphoproductive traits and biogas production. *Genetika*. 2020. №52(3). P. 1055-1073. doi: 10.2298/GENSR2003055P

5. Паламарчук В. Д., Кричковський В.Ю., Рудська Н.О., Колісник О. М. Новітні технології вирощування овочевих культур та кукурудзи за використання дигестату біогазових станцій: монографія. Вінниця: Друкарня «Друк», 2023. 296 с. <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/33725.pdf>

6. Барило А. А., Бенменні М., Будько М. О. [та ін.]. Відновлювані джерела енергії: монографія. / За заг. ред. С. О. Кудрі. Київ: Інститут відновлюваної енергетики НАНУ, 2020. 392 с.

7. Ушкаренко В. О., Вожегова Р. А., Голобородько С. П., Коковіхін С. В. Методика польового дослідження (зрошуване землеробство). Херсон: Грінь Д.С., 2014. 448 с.

УДК 631.1:633.1.582.73

Олег КОВАЛЕНКО

доктор сільськогосподарських наук, доцент

Надія КОЛОЯНЦІ

кандидат сільськогосподарських наук, ст. викладач

Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ СОРТОВОГО СКЛАДУ НУТУ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Анотація: Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення виступає провідною установою в Україні, яка активно займається селекцією та генетичним поліпшенням рослин, зокрема нуту, який має велике значення для аграрного сектора країни. Інститут проводить систематичні дослідження та експериментальні роботи, орієнтуючись на виведення нових сортів нуту, які характеризуються

підвищеною врожайністю, стійкістю до хвороб та шкідників, а також адаптованістю до різних кліматичних умов. Завдяки використанню сучасних біотехнологічних методів, таких як молекулярно-генетичні маркери та геномне редагування, вчені Інституту здатні ідентифікувати та відбирати найцінніші генетичні варіанти, які можуть стати основою для створення нових сортів. Цей процес не лише сприяє підвищенню ефективності сільського господарства, але й допомагає покращити харчову безпеку в Україні. Окрім цього, Селекційно-генетичний інститут активно співпрацює з міжнародними науковими інституціями і обмінюється досвідом, що дозволяє постійно вдосконалювати методології досліджень і досягати нових наукових успіхів у селекції нуту.

У 2024 році Селекційно-генетичний інститут при Національному центрі насінництва та сортовивчення України представив нову лінійку сортів нуту, серед яких особливо виділяються чотири новинки: Достаток, Маестро, Скарб та Ярина. Ці сорти були створені з метою задоволення зростаючого попиту на нут в Україні та за її межами, а також підвищення стійкості рослин до різних стресових умов.

Сорт Достаток характеризується високим рівнем врожайності та відмінною якістю насіння. Він виявляє стійкість до основних захворювань, які традиційно вражають нут, що робить його надзвичайно перспективним для фермерів, які прагнуть максимізувати прибутки при мінімальних витратах на обробку.

Маестро, у свою чергу, відрізняється коротким вегетаційним періодом, забезпечуючи можливість отримання раннього врожаю. Це особливо важливо в нестабільних агрокліматичних умовах. Висока адаптація до різних типів ґрунтів робить цей сорт привабливим для вирощування в різних регіонах України.

Скарб — сорт, що має високу стійкість до посухи, що стає критично важливим фактором в умовах зміни клімату. Його урожайність залишається стабільною навіть при недостатньому зволоженні, що дає можливість аграріям забезпечувати сталий прибуток у складних умовах.

Нарешті, сорт Ярина, відзначається особливими смаковими якостями та високою харчовою цінністю. Сорт може стати справжнім «знаковим» продуктом для тих, хто прагне вивести нут на новий рівень в гастрономії, адже його можна використовувати в різноманітних кулінарних цілях.

Представлені сорти нуту є втіленням сучасних досягнень української селекції, які націлені на підвищення продуктивності сільського господарства. Спираючись на наукові основи та сучасні технології, інститут забезпечує фермерів можливістю вибору найкращих сортів відповідно до специфічних умов їх вирощування. У довгостроковій перспективі це підвищить конкурентоспроможність українських аграріїв на світовій арені, водночас сприяючи розвитку сталого сільського господарства в Україні.

Для вивчення сортових особливостей нуту в умовах краплинного зрошення було відібрано традиційний сорт Тріумф та перспективний сорт

Скарб. Ці сорти відомі своєю врожайністю та стійкістю до несприятливих умов середовища. Дослідження зосереджене на оцінці їх адаптивних можливостей, реакції на різні режими поливу та характеристиками зростання в умовах обмежених водних ресурсів. Отримані результати слугуватимуть основою для подальшого вдосконалення технологій вирощування нуту, що є важливим кроком у забезпеченні продовольчої безпеки в регіоні.

Сорт нуту Тріумф відрізняється високою врожайністю та стійкістю до несприятливих погодних умов. Це ранньостиглий сорт з круглою формою насіння, який характеризується яскраво-жовтим кольором та відмінними смаковими якостями. Тріумф має високий вміст протеїнів та інших корисних речовин, що робить його популярним у харчовій промисловості. Рекомендується вирощувати його на родючих ґрунтах, забезпечуючи достатній рівень вологи під час вегетаційного періоду.

Сорт нуту Скарб характеризується високою врожайністю та стійкістю до хвороб, що робить його привабливим для аграріїв. Рослина має потужну кореневу систему, що сприяє ефективному засвоєнню поживних речовин з ґрунту. Горошки цього сорту гладенькі, з яскраво вираженим смаком та високим вмістом білка, що підвищує їх харчову цінність. Крім того, Скарб демонструє гарну адаптивність до різних кліматичних умов, що дозволяє вирощувати його в різних регіонах України.

Наші дослідження показали, що сорт Скарб продемонстрував значно вищу врожайність у порівнянні з сортом Тріумф. Врожайність сорту Скарб в умовах краплинного зрошення в середньому по варіантах склала 3,43 т/га, що на 0,81 т/га більше ніж у сорту Тріумф. Сорт Скарб не лише відзначається кращими показниками, але також характеризується стійкістю до негативних погодних умов та захворювань. Таким чином, впровадження нуту сорту Скарб в сільськогосподарську практику може суттєво підвищити продуктивність і прибутковість вирощування рослин.

Список використаної літератури

1. Каталог сортів та гібридів селекційно-генетичного інституту – національного центру насіннезнавства та сортовивчення, Одеса, 2024 https://sgi.in.ua/data/documents/naukova-produkciya/katalog-sortiv/katalog_sortiv_ta_gibridiv_2024.pdf